

Tilmæli 25/2014 Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljöFjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu**Sjálfbærnivottun ferðamannastaða**

Með vísan í 45. og 56. gr. Helsingforssamningsins samþykkti Norðurlandaráð þann 30. október 2014 eftirfarandi tilmæli eftir tillögu umhverfis- og náttúruauðlindanefndar.

Umhverfis- og náttúruauðlindanefndin leggur til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um

*að kanna sóknarfæri, gera grein fyrir tækjum og markmiðum og varpa ljósi á leiðir til að setja á laggirnar samnorrænt kerfi til eflingar sjálfbærum ferðamannastöðum, og eiga um það samstarf við aðila á Norðurlöndum sem þegar eru að þróa sambærileg kerfi í löndunum og einnig við *Svaninn – norrænt umhverfismerki*;*

að koma upp vettvangi fyrir fulltrúa norrænna yfirvalda á sviðum ferðaþjónustu, menningarmála og umhverfis- og náttúruverndarmála auk umhverfis- og ferðamálastofnana, með það að markmiði að þróa tillögur að samnorrænum heitum yfir hugtök á borð við sjálfbær ferðamennska og sjálfbær ferðamannastaður og veita ráðgjöf við gerð tillögu um samnorrænt kerfi til eflingar sjálfbærum ferðamannastöðum.

Stokkhólmi, 30. október 2014

Hans Wallmark (M)

Forseti Norðurlandaráðs

Britt Bohlin

Framkvæmdastjóri Norðurlandaráðs

NEFNDARÁLIT UM ÞINGMANNATILLÖGU

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Nefndarálit umhverfis- og náttúruauðlindanefndar um

Þingmannatillögu um sjálfbærnivottun ferðamannastaða

1. Tillaga nefndarinnar

Umhverfis- og náttúruauðlindanefndin leggur til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um

*að kanna sóknarfæri, gera grein fyrir tækjum og markmiðum og varpa ljósi á leiðir til að setja á laggirnar samnorrænt kerfi til eflingar sjálfbærum ferðamannastöðum, og eiga um það samstarf við aðila á Norðurlöndum sem þegar eru að þróa sambærileg kerfi í löndunum og einnig við *Svaninn – norrænt umhverfismerki*;*

að koma upp vettvangi fyrir fulltrúa norrænna yfirvalda á sviðum ferðaþjónustu, menningarmála og umhverfis- og náttúruverndarmála auk umhverfis- og ferðamálastofnana, með það að markmiði að þróa tillögur að samnorrænum heitum yfir hugtök á borð við sjálfbær ferðamennska og sjálfbær ferðamannastaður og veita ráðgjöf við gerð tillögu um samnorrænt kerfi til eflingar sjálfbærum ferðamannastöðum.

2. Bakgrund

Den sosialdemokratiske gruppe har lagt fram medlemsforslag om at Nordisk ministerråd utreder og udvikler forslag om organisering og finansiering samt grundlæggende kriterier for felles nordisk merking av bærekraftige turistdestinasjoner.

I forslaget henvises det til, at de gode erfaringer de nordiske land har i samarbeidet om miljømerket Svanen kan være nyttige. Det konstateres at et merke både vil kunne virke som belønning til dem som holder høyt nivå og som insitament for andre til å implementere noen forbedringer. Et merke kan også være middel i markedsføring av Norden som turist-

destinasjon. Et felles symbol som er kjent i alle de nordiske land vurderes som en fordel fremfor nasjonale ordninger.

Utvikling av «bærekraftige turistdestinasjoner er en utfordring som både Nordisk ministerråd og Nordisk råd har hatt fokus på. I 2012 ble det utarbeidet en utredning om forutsetningene for en nordisk sertifiseringsordning, som kan bidra til bæredyktige utvikling av turistdestinasjoner. Noen av hovedkonklusjonene er som følger:

- Mange av turistnæringens hovedutfordringer relaterede till hållbarhet kan bäst hanteras på destinationsnivå, eftersom många av åtgärderna som krävs för att uppnå hållbarhet uträttas bäst av olika samarbetande intressenter.
- Att certifiera en turistdestination är således entydligt mer komplicerat jämfört med att certifiera exempelvis ett enskilt företag.
- Det rekommenderas att de nordiska länderna utvecklar sitt eget system för hållbarhetscertifiering av turistdestinationer. Behovet finns enligt projektets resultat.
- Det redan ligger drygt 20 års erfarenhet och enorma kunskaper i de nordiska ländernas samarbete kring miljömärket Svanen. Detta är en självklar källa för utvecklingen av ett nordiskt system för hållbarhetscertifiering av turistdestinationer, oavsett om man väljer att bygga upp detta i samarbete med Svanen eller som en del av Svanens utveckling.

En etterfølgende workshop kom fram til samme konklusjoner som rapporten¹. Miljø- og naturressursutvalget har på sine møter fått resultatene av Ministerrådets arbeid presentert og hatt dialog med ekspert på området.

3. Remissbehandling

Forslaget blev sendt til høring i august, med frist til 15. september. Nordisk råd har i skrivende stund mottatt 16 høringssvar fra 5 nordiske land. De fleste kommer fra Danmark.

Nordiske miljømerkning – Svanen

Nordiske miljømerkning – Svanen forklarer at Svanen ikke kan anvendes på turistdestinasjoner som sådan, men at de erfaringer man har gjort gjennom 25 års nordisk samarbeid om utvikling av felles krav og kriterier kan utnyttes. Det påpekes at det behøves klarhet om hvilke enheter det er tale om når det henvises til «turistdestinasjon». Det fremheves også at en «relativ merkeordning» med forhåndsbestemte kvantitative krav som bygger på livssyklusperspektiv ikke rekommanderes, men heller en annen type «indikativ merking». Krav om inkludering av de etablerte merker vurderes som en naturlig del av en eventuell ordning. Til slutt forklares at Nordisk miljømerkning har en struktur og et personale, som bør vurderes som mulig organisatorisk hjem for et kommende system.

Innovasjon Norge

Innovasjon Norge henviser til erfaringer som organisasjonen har hatt i Norge, hvor fire destinasjoner under ordningen «bærekraftige reisemål» er ferdig merket, seks har kommet langt i prosessen og ytterligere seks er på vei inn i ordningen. Innovasjonen Norge vil unnvike at det utvikles flere og dels ulike ordninger og er derfor i utgangspunktet, og under

---

¹ Det henvises til 2 rapporter fra Nordisk ministerråd: Hållbarhetscertifiering av turistdestinationer. Utredning av möjligheter i en nordisk kontext: Befintliga standarder eller ett nytt nordiskt system? TemaNord 2012/531 og Sustainability certification of Nordic tourist destinations, Report from an expert workshop in Stockholm 11th September 2012, TemaNord2013:530.

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

forutsetning av at erfaringene i Norge brukes, positiv til en felles nordisk ordning for bærekraftige reisemål som vil kunne gi økt gjenkjenning for turister, redusere risiko for «grønnvasking», gi mer effektiv utvikling og implementering samt styrke samarbeid, samhandling og kompetansespredning i Norden.

Før en prosess med det konkrete innhold og kriterier settes i gang, behøves en utredning som kartlegger mulighetene, avklare innretning og mål og skaper klarhet om hvordan en eventuell felles nordisk ordning skal forvaltes og spres.

Miljøministeriet i Finland

Miljøministeriet i Finland forklarer at systemsertifisering ikke vil fungere på best mulige måte, hvis ikke kravene tilpasse i forbindelse med planlegging av en naturdestinasjon. Det forutsettes også at det avsettes ressurser til utdanning og kunnskapsformidling. Man anser at det kunne være nyttig at utrede saken ytterligere, med respekt for og analyse av tidligere erfaringer, med forbehold om at det kan avsettes midler til dette.

Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse i Danmark

Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse gjør oppmerksom på at Dansk Standard er på vei med en annen type merking på turistområdet. Det uttrykkes en generell bemerkning, at utgifter kontra inntekter / verdieffekt ikke henger sammen i merkeordninger.

VisitDenmark

VisitDenmark ser gjerne at mulighet utredes. Det påpekes at et en eventuell ordning bør være så internasjonalt synlig som mulig og bygge ovenpå/integres med eksisterende ordninger, som til eksempel Green Key.

Erhvervs- og Vækstministeriet (EVM) og Miljøministeriet (MIM) i Danmark

EVM og MIM uttrykker at det er tale om en sympatisk idé, men en kompleks oppgave. Det henvises til erfaringene med «*Destination 21*» i Danmark, som havarerte etter at kun to destinasjoner kunne komme i betraktning til en endelig merking. Det vurderes at det i turistbransjen i Danmark ikke vil være tilslutning til å utvikle og etablere en omfattende og ressurskrevende ordning. Det henvises til at man i Danmark arbeider med en ny kvalitetsstandard på turistområdet gjennom Dansk Standard. Den danske regjering etterlyser ikke flere merker, men bedre merker og vil se en styrkelse av eksisterende ordning som Svanen, Blomsten, Green Key og Blå Flag.

Danmarks Rejsebureau Forening (DRF)

DRF har forbehold om etablering av en nordisk bærekraftighetsordning, men uttrykker også at det kan være verdi i å markedsføre nordisk bærekraftighetsmerke, som avspeiler den grønne profil som kjennetegner de nordiske land. Et eventuelt merke bør omfatte mer enn kun miljøaspekter og utnytte den omfattende viten og tiltak som allerede er iverksatt for å fremme bærekraftig turisme internasjonalt. Det henvises til Dansk Standards arbeid som har et visst sammenfall med forslaget. DRF uttrykker bekymring for at turister skal forholde seg til forskjellige standarder og merkeordninger som ikke er gjennomskuelige.

Dansk Industri (DI)

DI er skeptisk overfor hvorvidt en felles nordisk sertifiseringsordning av turistdestinasjoner vil styrke kvaliteten av turistprodukter i forhold til det ressursforbruk som sertifisering vil pålegge næringen. Politisk drevne standarder frarådes og utviklingen av nye ordninger skal være etter-spørseledrevet basert på markedsbehov. Videre mener DI at det vil være

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

vanskelig å utvikle en nordisk ordning, bl.a. pga. at begrepet «turistdestinasjon» er uklart.

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv uttrykker at det miljøpolitiske arbeidet i Danmark og Norden er på nivå som i høy grad sikrer at det tas hensyn til naturen. Miljøpolitikken kan i enkelte tilfeller være en hemsko for relevant og bærekraftig utvikling av turistdestinasjonene. Det bakkes opp om de miljømerkeordninger, som danske og nordiske turismeaktører har medvirket til å utvikle og som anvendes i dag, men det anses ikke som nødvendig å utvikle flere merkeordninger. Det forventes ikke at ny destinasjonsordning vil gi verdi og ytterligere beskyttelse av naturen. En innsats for å utbre eksisterende ordninger til turistdestinasjoner anbefales. En ny nordisk merkeordning vurderes som ytterst kompleks, administrativ tung og samtidig kostnadskreven.

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

HORESTA (Hotel-, restaurant-, catering- og turisterhvervets hovedorganisation i Danmark)

HORESTA mener at det generelt er en god ide med bærekraftighetsmerke for destinasjoner, og foretrekker en internasjonal ordning som strekker seg over de nordiske land. Ifølge HORESTA er sterk involvering av turistnæringen en forutsetning for suksess. Inndragelse av alle hensiktsmessige ordninger anbefales samt internasjonalt fokus. Det bør ikke stilles entydige krav om Svanen eller Blomsten, men alle anerkjente miljømerker bør utnyttes. Det anbefales at hovedfokus legges på miljøområdet, og kun i begrenset grad CSR (*Corporate Social Responsibility*), som er et meget bredere og mer komplekst område. For å sikre kvalitet bør det sørges for at en større rekke destinasjoner deltar i et eventuelt pilotprosjekt. Det etterlyses en samordning med initiativet «Dansk Standard for kvalitetsturisme».

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

VisitFinland

VisitFinland legger vekt på eksisterende ordninger og de innsatser som næringslivet har gjort. Kostnadseffektivitet er også viktig. Det samme gjelder kontinuerlig overvåking og kontroll av de som har fått retten til å anvende et eventuelt merke. Informasjonsformidling til forbrukere anses som en meget viktig forutsetning for at et eventuelt merke oppnår den ønskede effekt.

Finlands naturskyddsförbund

Finlands naturskyddsförbund minner om at for å oppnå konkrete resultater bør kriterier i en eventuell ny ordning være oppmerksom på de sektorer innen turismen som utleder mest drivhusgasser, nemlig transport og innkvartering. Globalt er 75 % av drivhusgassutslippene innenfor turisme fra transporten og 21 % fra innkvartering. I svaret beskrives flere konkrete tiltak som med fordel kan inngå i ordningen, som regionale trafikksystemer, regionale tiltak for å øke energieffektivitet, bespisningsstedenes fokus på menyens miljøeffekter, andelen av Svanemerkete tjenesteleverandører og beskyttelsen av det lokale miljø.

Ålands landskapsregering

Ålands regjering ser positivt på forslaget under den forutsetning at det vil være mulig å konkretisere hva det innebærer i forhold til andre ordninger. På Åland gjør man for tiden bruk av Green Key som et instrument for å fremme bærekraftig turisme.

Tilväxtverket i Sverige

Tilväxtverket er positivt til at samle de nordiske lands til felles innsats som kan fremme bærekraftig utvikling i besøksnæringen. Men Tilväxtverket er

ikke sikker på at en felles nordisk sertifiseringsordningen er den praktiske metoden, og etterlyser en ytterligere utredning av saken innen det tas beslutning om å utvikle forslag om organisering og finansiering. Bla. er det behov for å skape klarhet om begrepet «turistdestinasjon» og hvilke innhold begrepet «bærekraft» skal ha med hensyn til turisme. Foreliggende kunnskapsunderlag som Nordisk ministerråd har utarbeidet vurderes utilstrekkelig. Det anbefales at Nordisk råd bidrar til en ytterligere vurdering av saken ved å samle representanter fra myndigheter med ansvar for turisme samt eksperter som arbeider med sertifisering innen turistområdet.

Svenska Turistföreningen

Svenska Turistforeningen er enig i at det skal legges stor vekt på at destinasjoner arbeider med bærekraftig turisme, men tviler på at det skulle være nødvendig at ta fram en helt ny sertifiseringsordning til dette formål. Det anbefales at man først undersøker om noen av de eksisterende ordninger kan utvikles til samme formål.

Landvernd

Landvernd (islandsk miljø NGO som bl.a. driver blå-flagg og grønt-flagg ordningene i Island) uttrykker støtte for forslaget og mener at den kan bidra til styrke miljøbeskyttelse innenfor turistnæringene i Norden. Det henvises til kraftig vekst i Islands turisme i den sammenheng. Landvernd uttrykker at på Island taler organisasjonen for en strategisk utvikling av turismen som beskytter naturperler og turistdestinasjoner. Et instrument som organisasjonen mener kan bli nødvendig å ta opp i Island er å begrense turisttrafikken i spesielt sårbare områder, og at det bør tas hensyn til en eventuell nordisk merkeordning for turistdestinasjoner.

4. Sjóarmið nefndarinnar

Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd tekur mið af því að vöxtur í ferðaþjónustu á Norðurlöndum hefur verið meiri en í öðrum atvinnugreinum, eða u.þ.b. 4% á ári, og er þess vænst að svo verði áfram. Ferðaþjónustan er meðal þeirra atvinnugreina sem búið er við að skapi flest störf í framtíðinni. Rannsóknir á þessu sviði benda til að ferðamenn sækist í auknum mæli eftir því að upplifa einstaka áfangastaði, þar sem virk þátttaka þeirra og þekkingaröflun sé höfð í fyrirrúmi. Svæðisbundin framleiðsla og menning mun öðlast aukið vægi og sömuleiðis kröfur um að ferðamennskan setji ekki mark sitt á umhverfi og samfélag. Spurningin er hvort og hvernig megi þróa ört vaxandi ferðaþjónustu án þess að undirstöðurnar bíði skaða af.

Nefndin telur að góð reynsla af notkun umhverfismerkja á hótélum hafi skapað væntingar um að slíkar merkingar megi einnig nota til að votta gæði ferðamannastaða. Síðastliðin 20 ár hefur ofsinnis verið reynt að festa merkingar eða vottanir fyrir ferðamannastaði í sessi, með takmörkuðum árangri. Nefndin hefur margsinnis rætt forsendur samnorrænnar gæðavottunar á fundum sínum. Tillaga flokkahóps jafnaðarmanna byggir að hluta á fyrri umræðum nefndarinnar.

Nefndin veitir því athygli að í tveimur löndum hefur fjármagni verið veitt til þess að efla sjálfbæra þróun ferðamannastaða. Í Noregi er búið að innleiða kerfi til að þróa og merkja sjálfbæra áfangastaði og hafa fjórir staðir hlotið fullnaðarvottun, sex eru langt komnir í vottunarferlinu og aðrir sex á byrjunarstigi þess. Í Svíþjóð er komið að lokum þriggja ára áætlunar um sjálfbæra þróun áfangastaða, sem tekur til fimm staða. Einnig er búið að þróa merki, *Swedish Welcome*, sem er ætlað til ráðgjafar og vottunar með áherslu á gæði og sjálfbæra þróun. Þá hefur danska stofnunin Dansk Standard hafið þróun gæðastaðals á sviði ferðaþjónustu,

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

sem áætlað er að verði fullbúinn árið 2016 og á að koma í stað hinna mörgu vottunarkerfa sem fyrir eru.

Nefndin veitir því athygli að Innovasjon Norge er jákvætt gagnvart samnorrænu merki fyrir sjálfbæra ferðamannastaði en það myndi auka líkur á því að ferðamenn þekktu merkið aftur, draga úr hættu á grænþvotti, gera þróun og innleiðingu skilvirkari auk þess að efla samstarf, samskipti og útbreiðslu góðra starfshátta á Norðurlöndum.

Nefndin veitir því athygli að Tillväxtverket í Svíþjóð er jákvætt gagnvart sameiginlegri aðgerð landanna, sem geti eftt sjálfbæra þróun í ferðaþjónustu, en óskar þó eftir ítarlegri úttekt á málinu áður en ákvörðun verði tekin um að semja tillögur um skipulag og fjármögnun. VisitDenmark vill gjarnan láta rannsaka möguleikann nánar og HORESTA í Danmörku líst almennt vel á hugmyndina um sjálfbærni merki fyrir ferðamannastaði, og myndi helst kjósa að um væri að ræða alþjóðlegt vottunarkerfi sem næði einnig til Norðurlanda.

Nefndin veitir því athygli að ríkisstjórn Finnlands og Álandseyja óskar eftir ítarlegri úttekt á málinu.

Nefndin veitir athygli þeim ummælum Nordisk miljømerking, að stofnunin sem hefur á að skipa innviðum og starfsfólki gæti haldið utan um hugsanlegt kerfi ef af því verður.

Nefndin veitir því athygli að tvenn norræn umhverfisverndarsamtök, Landvernd á Íslandi og náttúruverndarsamtök Finnlands, styðja tillöguna.

Nefndin veitir því athygli að tillagan nýtur ekki stuðnings neinnar þeirra stofnana sem hafa tjáð sig um málið, þar á meðal ríkisstjórnar Danmerkur, Dansk Rejsebureau Forening, Dansk Industri og Dansk Erhverv, sem hafa bent á að málið sé flókið, að þegar sé til fjöldi merkja og óvíst að fjárfestingarnar borgi sig. Ennfremur að Svensk Turistforening er efins um nýtt merki, en styður þá hugmynd að efla þróun sjálfbærra ferðamannastaða með merkingu, að því gefnu að eitthvert þeirra merkja sem fyrir eru verði þróað áfram með slíkt fyrir augum.

Niðurstaða nefndarinnar er að tillaga um þróun merkingar fyrir sjálfbæra ferðamannastaði á Norðurlöndum hafi góðan hljómgrunn, og mælir því með að Norðurlandaráð samþykki tilmæli þess efnis. Nefndin telur þó þörf á ítarlegri úttekt og samráði við hagsmunaaðila áður en endanleg ákvörðun verði tekin um sameiginlegt norrænt vottunarkerfi.

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

5. Niðurstaða

Með hliðsjón af ofangreindu leggur umhverfis- og náttúruauðlindanefndin til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um

að kanna sóknarfæri, gera grein fyrir tækjum og markmiðum og varpa ljósi á leiðir til að setja á laggirnar samnorrænt kerfi til eflingar sjálfbærum ferðamannastöðum, og eiga um það samstarf við aðila á Norðurlöndum sem þegar eru að þróa sambærileg kerfi í löndunum og einnig við *Svaninn – norrænt umhverfismerki*;

að koma upp vettvangi fyrir fulltrúa norrænna yfirvalda á sviðum ferðaþjónustu, menningarmála og umhverfis- og náttúruverndarmála auk umhverfis- og ferðamálastofnana, með það að markmiði að þróa tillögur að samnorrænum heitum yfir hugtök á borð við sjálfbær ferðamennska og sjálfbær ferðamannastaður og veita ráðgjöf við gerð tillögu um samnorrænt kerfi til eflingar sjálfbærum ferðamannastöðum.

Kaupmannahöfn, 10. október 2014

Anders Eriksson (ÁF)
Christina Gestrin (sv)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Lauri Heikkilä (saf)
Per Rune Henriksen (A)

Róbert Marshall (Björt framtíð)
Steen Gade (SF)
Stefan Caplan (M)
Øyvind Halleraker (H)

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

ÞINGMANNATILLAGA

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrra skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og
náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um
þingmannatillögu

Þingmannatillaga um sjálfbærnivottun ferðamannastaða

Ferðaþjónusta á Norðurlöndum er í örum vexti og er sú atvinnugrein þar sem hagvöxtur er hvað mestur. Ný störf skapast á landsvæðum sem einkennst hafa af fólksflotta um alllangt skeið. Fjölgun ferðamanna á viðkvæmum náttúrusvæðum eykur þó hættu á neikvæðum umhverfisáhrifum. Þetta á ekki síst við um viðkvæm vistkerfi á norðurslóðum, svo dæmi sé tekið, þar sem ferðaþjónusta er í miklum uppgangi. Í ljósi þessa er skýr þörf á að Norðurlöndin vinni saman að aukinni sjálfbærni í ferðamennsku sem felst í lifandi dreifbýli, auknum tekjum og meiri atvinnu.

Ein hugsanleg leið er að veita fyrirtækjum í ferðaþjónustu eða tilrauna- verkefnum, sem gefið hafa góða raun, umhverfis- og sjálfbærnivottun. Á þeim svæðum/áfangastöðum ferðamanna þar sem fram fór tilrauna- verkefni vinnuhóps Norrænu ráðherranefndarinnar um sjálfbæra neyslu og framleiðslu, hefur dregið merkjanlega úr áhrifum á umhverfi og loftslag. Þetta bendir til þess að sjálfbærnivottun geti verkað sem „umbun“ fyrir fyrirtæki sem leggja mikinn metnað í umhverfisstarf, og hvatning til annarra um að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum af starfsemi sinni.

Verkefnið sýndi fram á að fyrirtæki í ferðaþjónustu eru hlynnt vottunum af þessu tagi. Í úttekt ráðherranefndarinnar, „Sjálfbærnivottun ferðamannastaða“, er lögð áhersla á að læra af því sem áunnist hefur með Svansmerkinu og bent á að í augnablikinu skorti viðunandi vottunarkerfi sem Norðurlandaráð gæti rennt stoðum undir.

Umhverfismerkið Svanurinn hefur verið áhrifaríkt verkfæri í norrænu umhverfisstarfi og því gæti verið ráð að stofna til merkis sem líktist því. Svansmerkið er víða þekkt og í fremstu röð þegar kemur að því að tryggja sjálfbærni í framleiðslu.

Svanurinn er ein þekktasta og virtasta umhverfisvottun sem fyrir er og hefur hlotið alþjóðlega viðurkenningu sem ein besta umhverfismerking heims.

Markmið umhverfis- og sjálfbærnivottunar er ekki að auka markaðshlutdeild vottaðrar vöru, heldur að tryggja sjálfbærni í ýmsum atvinnugreinum til framtíðar. Norrænt samstarf um umhverfisstefnu er traust og nýtur góðs orðspors. Því liggur beint við að einnig verði stuðlað að aukinni sjálfbærni í ferðaþjónustu á Norðurlöndum þar sem hagsmunir umhverfisins, heimamanna og atvinnulífsins eru hafðir að leiðarljósi.

Norræn umhverfis- og sjálfbærnivottun ferðaþjónustu-aðila/ferðamannastaða kynni jafnvel að laða fleiri ferðamenn til Norðurlanda. Nýta mætti einlægan áhuga Norðurlandabúa á umhverfismálum til að fjölga ferðamönnum og skapa þannig atvinnu á svæðum þar sem fólksflótti hefur verið um margra ára skeið.

Ávinningurinn af samnorrænni umhverfis- og sjálfbærnivottun felst ekki síst í því að Norðurlandabúar kjósa helst að ferðast til norrænu nágrannalandanna í leyfum. Þá kæmi það fyrirtækjum með ábyrga umhverfisstefnu vel að hafa merki sem væri þekkt alls staðar á Norðurlöndum.

Með hliðsjón af ofangreindu leggja Ann-Kristine Johansson (S), Per Rune Henriksen (A) og Sjúrdur Skaale (Jvfl.) til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um að hún kanni málið og semji tillögu um fyrirkomulag, fjármögnun og grundvallarviðmið sameiginlegrar sjálfbærnivottunar ferðamannastaða á Norðurlöndum.

Kaupmannahöfn, 2. júní 2014

Ann-Kristine Johansson (S)
Per Rune Henriksen (A)
Sjúrdur Skaale (Jvfl.)

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um þingmannatillögu

Norðurlandaráð

Tilmæli 25/2014

Fyrri skjalsnúmer:
A 1621/miljö

Fjallað um í:
Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd

Málsnúmer 14-00155-24

Fylgiskjal:
Nefndarálit um þingmannatillögu